

ปรัชญาการเมืองในพุทธศาสนาเถรวาทที่มีผลต่อแนวคิดสังคมนิยม
ของโกสอน พมวิหาน

POLITICAL PHILOSOPHY IN THERAVADA BUDDHISM ON
KAYSON PHOMVIHANE'S SOCIALISM CONCEPT*

พระมหาสมปอน สุจิตโต

พระโสภณพัฒนบัณฑิต, สุวิน ทองป่น

มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย วิทยาเขตขอนแก่น

Phramaha Sompone Sucitto

PhraSoponphattanabundit, Suwin Thongpan

Mahachulalongkornrajavidyalaya University, Khonkaen Campus, Thailand

E-mail: Sompone158@gmail.com

บทคัดย่อ

การวิจัยนี้มีวัตถุประสงค์ 1) เพื่อศึกษาปรัชญาการเมืองในพุทธศาสนาเถรวาท 2) เพื่อศึกษาแนวคิดสังคมนิยมของโกสอน พมวิหาน 3) เพื่อวิเคราะห์ปรัชญาการเมืองในพุทธศาสนาเถรวาทที่มีผลต่อแนวคิดสังคมนิยมของโกสอน พมวิหาน เป็นการวิจัยเชิงคุณภาพ โดยการเก็บข้อมูลจากเอกสารปฐมภูมิและเอกสารทุติยภูมิ วิเคราะห์ข้อมูลด้วยวิธีการพรรณนาตามหลักอุปนัยวิธี

ผลการวิจัยพบว่า

1. ปรัชญาการเมืองในพุทธศาสนาเถรวาท คือหลักคำสอนของพระพุทธเจ้าที่ตรัสสอนเกี่ยวกับการเมือง การปกครอง ที่ใช้ในการแก้ไขปัญหาสังคม ในเรื่องสิทธิ เสรีภาพ ความเสมอภาค และการดรภาพ เพื่อให้คนอยู่ร่วมกันในสังคมด้วยความรัก ความสามัคคี และการช่วยเหลือเกื้อกูลกันในลักษณะเป็นธัมมิกสังคม

2. แนวคิดสังคมนิยมของโกสอน พมวิหาน คือแนวคิดทางการเมืองการปกครอง 4 ด้าน 1) ด้านปรัชญาการทำงาน 2) ด้านการปกครอง 3) ด้านความเสมอภาค และ 4) ด้านภราดรภาพ ที่ใช้ในการเมืองการปกครอง สาธารณรัฐประชาธิปไตยประชาชนลาวให้เจริญก้าวหน้า และเพื่อให้เกิดความสงบสุข ความยุติธรรม ความเสมอภาค ความมีภราดรภาพภายในประเทศ

3. ปรัชญาการเมืองในพุทธศาสนาเถรวาทที่มีผลต่อแนวคิดสังคมนิยมของโกสอน พมวิหาน มี 4 ด้าน 1) ด้านการทำงานเพื่อประโยชน์ส่วนรวมโดยยึดหลักความเสียสละ และประโยชน์สุขของประชาชนเป็นสำคัญ 2) ด้านการปกครอง เป็นการทำหน้าที่รักษาสีทธิ และความยุติธรรม 3) ด้านความเสมอภาค เป็นการทำหน้าที่ดูแล

* ได้รับบทความ: 20 เมษายน 2564; แก้ไขบทความ: 25 กรกฎาคม 2564; ตอบรับตีพิมพ์: 31 ธันวาคม 2564

สิทธิของประชาชนแต่ละเผ่าและเพศอย่างเท่าเทียมกัน และ 4) ด้านภราดรภาพ เป็นการสร้างหลักการอยู่ร่วมกันแบบพี่น้องด้วยการเคารพศักดิ์ศรี และคุณค่าความเป็นมนุษย์

คำสำคัญ : ปรัชญาการเมือง; พุทธศาสนาเถรวาท; สังคมนิยม; ไกสอน พมวิหาน

Abstract

The objectives of this research were: 1) to study political philosophy in Theravada Buddhism; 2) to study the socialism concept of Kaysone Phomvihane; 3) to analyze the political philosophy in Theravada Buddhism influencing the socialism concept of Kaysone Phomvihane. This study was documentary research carried out by collecting information from primary and secondary documents. The obtained data were interpreted by descriptive analysis based on the inductive method.

The research results were as follows:

1. Political philosophy in Theravada Buddhism is the Buddha's teaching about politics and government used in solving social problems concerning rights, liberties, equality, and brotherhood in order for people to coexist in society in love, unity, and mutual support in the form of the Dhammika society.

2. Kaysone Phomvihane's socialism concept is a four-sided political concept: 1) philosophy of work, 2) government, 3) equality, and 4) brotherhood to govern the People's Democratic Republic of Laos to progress and to achieve peace, justice, equality and brotherhood within the country.

3. Political philosophy in Theravada Buddhism that affects Kaysone Phomvihane's socialism concept has four aspects: 1) working for the common good based on the principle of sacrifice and the benefit of the people as importance; 2) government which preserves the rights and justice; 3) equality which is a duty to look after the rights of people of each tribe and gender equally; 4) the brotherhood, the principle of coexistence with brotherhood, respect, dignity and human values.

Keywords: Political philosophy; Theravada Buddhism; socialist concept; Kaysone Phomvihane

บทนำ

รูปแบบการปกครองที่ประเทศต่างๆ ใช้ในการบริหารบ้านเมืองนับตั้งแต่อดีตจนถึงปัจจุบันมีหลากหลายรูปแบบ แต่ละรูปแบบก็มีรากฐานของการเกิดขึ้นที่แตกต่างกัน บางรูปแบบเกิดจากปรัชญาที่เป็นวัตถุนิยม บางรูปแบบเกิดจากปรัชญาจิตนิยม ซึ่งถ้ากล่าวโดยภาพกว้างๆ รูปแบบการปกครองที่มีมาตั้งแต่อดีตจนถึงปัจจุบันมี 3 รูปแบบคือ 1) ประชาธิปไตย เป็นการปกครองที่ถือว่าประชาชนทุกคนล้วนมีอำนาจอธิปไตยเป็นของตนเองด้วยกันทั้งสิ้น จึงควรมีสติในการร่วมกันปกครองสังคมนั้นๆ ด้วยกัน 2) สาธารณรัฐ เป็นการปกครองในลักษณะที่มีการแบ่งแยกเขตการปกครองออกเป็นรัฐๆ โดยแต่ละรัฐจะมีคณะปกครองของตนเอง 3) สังคมนิยม เป็นการปกครองที่ถือว่าทรัพย์สินภายในรัฐทั้งหมดควรเป็นทรัพย์สินส่วนกลางของผู้คนในสังคมนั้นๆ โดยเท่าเทียมกัน ดังนั้น ผู้ปกครองจึงมีหน้าที่ที่จะจัดสรรให้ทรัพย์สินต่างๆ นั้นไปแบ่งปันให้กับผู้คนในสังคมโดยเท่าเทียมกัน (ดาณูภา ไชยพรธรรม, 2537 : 100-108)

ชาติลาวเป็นชาติที่มีรูปแบบการปกครองในแต่ละยุคที่ไม่เหมือนกัน มีอาณาจรรย์น้อยใหญ่กระจัดกระจายกันไปทั่วภูมิภาค ต่อมาใน ค.ศ. 1353 (มหาศีลา วีระวงส์, 2500 : 55) เจ้าฟ้าจุมมหาราช ได้รวบรวมเอาบรรดาอาณาจักรต่างๆ เข้ามาเป็นอาณาจักรเดียวกันจนกลายเป็นอาณาจักรที่มีแผ่นดินอันปึกใหญ่กว้างขวาง โดยมีชื่อเรียกเป็นทางการว่าอาณาจักรล้านช้าง เมืองหลวงชื่อว่าเชียงทอง อาณาจักรลาวล้านช้างดำรงคงตัวอยู่ยืนยาวมาได้หลายศตวรรษ (ไพฑูริย์ ภูธา, 2556 : 266) ต่อมาใน ค.ศ. 1560 พระเจ้าไชยเชษฐาธิราชและเหล่าเสนาอำมาตย์ลงความเห็นกันว่า ควรย้ายเมืองหลวงไปอยู่ที่เมืองเวียงจันทน์ เพราะเป็นที่ราบมีผู้คนอาศัยอยู่เป็นจำนวนมาก มีหลายปัจจัยที่สะดวกในการพัฒนาและป้องกันประเทศจากการรุกรานของศัตรู แล้วอาณาจักรลาวล้านช้างดำรงคงตัวตลอดมา บางช่วงก็มีความสงบสุข ประชาชนอยู่ดีกินดีมีความสุข ศาสนาและวัฒนธรรมก็มีความเจริญก้าวหน้า บางช่วงก็เกิดความวุ่นวาย เกิดสงครามระหว่างอาณาจักรน้อยใหญ่ ตั้งแต่ ค.ศ. 1779 เป็นต้นมา อาณาจักรล้านช้างได้ตกอยู่ภายใต้การปกครองของต่างชาติ (พันธิพิทย์ ธีระเนตร/สมชาย นิลอาธิ, 2555 : 193) ได้แก่ สยาม จักรวรรดิฝรั่งเศส ญี่ปุ่น และสหรัฐอเมริกาตามลำดับ

ในระยะเวลาที่ประเทศมหาอำนาจเข้ามาปกครองและการเข้ามาแทรกแซงประเทศลาวนั้นทำให้ประเทศลาวเปลี่ยนแปลงไปในทางที่เสื่อม บวกกับความอ่อนแอของระบบศักดินา แผ่นดินลาววุ่นวายไร้ความสงบสุขมีปัญหาก่อเกิดขึ้นมากมาย การเมืองการปกครองสูงสุดขึ้นกับชาวต่างชาติ ชาวลาวเองไม่มีสิทธิในการบริหารประเทศของตน ไม่มีเสรีภาพในการดำเนินชีวิต เศรษฐกิจฝืดเคือง ประชาชนอดอยาก ถูกกดขี่ขูดรีด บังคับใช้แรงงานในรูปแบบต่างๆ เมื่อสถานการณ์บ้านเมืองเป็นอย่างนี้ ก็มีประชาชนลาวบางส่วนประกอบไปด้วยนักคิด นักเขียน นักรบ นักการเมือง นักเคลื่อนไหวการปฏิวัติ รวมไปถึงผู้นำเผ่า นักเรียนนักศึกษา ได้รวมพลังกันต่อสู้ก่อกำเนิดเพื่อหาวิถีทางในการต่อสู้ก่อกำเนิดกลับคืนมา หนึ่งในบรรดาบุคคลเหล่านั้นก็คือ ท่านโกสอน พมวิหาน ได้นำเอาระบบสังคมนิยมมานำใช้ในต่อสู้ จนในที่สุดก็ได้รับชัยชนะอย่างเด็ดขาด ในวันที่ 2 ธันวาคม ค.ศ. 1975 ท่านโกสอนจึงได้รับการยกย่องว่าเป็นวีรบุรุษของชาติ มีผลงานด้านต่างๆ มากมาย จากสิ่งที่ปรากฏในงานของท่านเช่น หนังสือ

นิพนธ์ ตำรา บทความ คำแถลงการณ์ มติของประชุมพรรค มีบางส่วนที่เห็นว่าได้รับอิทธิพลมาจากหลักปรัชญาทางพระพุทธศาสนา แต่เราก็ไม่มีความชัดเจนว่ามีความเป็นจริงมากน้อยเพียงไร จึงมีความจำเป็นอย่างยิ่งที่จะต้องค้นคว้าทำการวิจัยในเรื่องนี้ให้เกิดความชัดเจน

จากประเด็นปัญหาและความสำคัญดังกล่าว ผู้วิจัยจึงมีความสนใจอย่างยิ่งที่จะต้องทำการวิจัยเกี่ยวกับปรัชญาการเมืองในพุทธศาสนาเถรวาทที่มีผลต่อแนวคิดสังคมนิยมของโกสอน พมวิหาน เพื่อให้เป็นประโยชน์ด้านวิชาการและผู้สนใจทั่วไปเพื่อให้คนรุ่นหลังได้เรียนรู้แนวคิดและปรัชญาการดำเนินชีวิตของโกสอน พมวิหานและแสดงให้เห็นว่านอกจากแนวคิดสังคมนิยมแล้วพุทธปรัชญาการเมืองมีผลต่อแนวคิดทางการเมืองของท่านมากน้อยเพียงใด

วัตถุประสงค์ของการวิจัย

1. เพื่อศึกษาปรัชญาการเมืองในพุทธศาสนาเถรวาท
2. เพื่อศึกษาแนวคิดสังคมนิยมของโกสอน พมวิหาน
3. เพื่อวิเคราะห์ปรัชญาการเมืองในพุทธศาสนาเถรวาทที่มีผลต่อแนวคิดสังคมนิยมของโกสอน พมวิหาน

วิธีดำเนินการวิจัย

1. รูปแบบการวิจัย

การวิจัยในครั้งนี้เป็นการวิจัยเชิงเอกสาร โดยการเก็บรวบรวมข้อมูลจากเอกสารปฐมภูมิและเอกสารทุติยภูมิ ที่มีเนื้อหาเกี่ยวกับปรัชญาการเมืองในพุทธศาสนาเถรวาทและปรัชญาสังคมนิยมของโกสอน พมวิหาน

2. ขอบเขตการวิจัย

1) ขอบเขตด้านเอกสาร

(1) เอกสารชั้นปฐมภูมิ (Primary sources) ได้แก่ พระไตรปิฎกฉบับภาษาไทยมหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย พ.ศ. 2539 และหนังสือนิพนธ์ของโกสอน พมวิหาน จำนวน 4 เล่ม ที่มีเนื้อหาเกี่ยวกับแนวคิดสังคมนิยม

(2) เอกสารทุติยภูมิ (Secondary sources) ได้แก่ ตำรา หนังสือ เอกสาร บทความวิชาการทางพระพุทธศาสนาที่มีเนื้อหาเกี่ยวกับการเมืองการปกครอง และงานวิจัยที่มีเนื้อหาเกี่ยวข้องกับแนวคิดสังคมนิยมของโกสอน พมวิหาน

2) ขอบเขตด้านเนื้อหา

การวิจัยครั้งนี้ ผู้วิจัยได้แบ่งเนื้อหาออกเป็น 3 ประเด็น คือ 1) ปรัชญาการเมืองในพุทธศาสนาเถรวาท 2) แนวคิดสังคมนิยมของโกสอน พมวิหาน 3) ปรัชญาการเมืองในพุทธศาสนาเถรวาทที่มีผลต่อแนวคิดทางการเมืองของโกสอน พมวิหาน

4. การวิเคราะห์ข้อมูล

หลังจากขั้นตรวจสอบและจัดระเบียบข้อมูลเรียบร้อยแล้ว จึงวิเคราะห์ข้อมูล โดยนำข้อมูลเอกสารต่างๆ มาโดยการจำแนกประเภทข้อมูล เปรียบเทียบ ตีความ วิเคราะห์ สังเคราะห์เนื้อหา แล้ววิเคราะห์ข้อมูลเชิงพรรณนาตามหลักแบบอุปนัยวิธี (induction) เพื่อตอบวัตถุประสงค์การวิจัยที่กำหนดไว้

ผลการวิจัย

1. ปรัชญาการเมืองในพุทธศาสนาเถรวาท พบว่า มีคำสอนของพุทธเจ้าที่เป็นแนวคิดเกี่ยวกับการเมืองการปกครอง โดยมีจุดมุ่งหมายเพื่อตอบสนองความต้องการของสังคม และเพื่อแก้ไขปัญหาสังคมใน 3 ประเด็น ดังนี้

1) การเกิดขึ้นของการเมืองการปกครอง เกิดขึ้นเพื่อตอบสนองความจำเป็นของสังคมและแก้ไขปัญหาของสังคม โดยผู้ที่มาทำหน้าที่เป็นผู้ปกครองครั้งแรกนั้นเกิดจากการเลือกของผู้คนเพื่อให้มาทำหน้าที่เป็นคนกลางในการตัดสินคดีต่างๆ และการจัดระเบียบสังคมให้เป็นสภาพเอื้อต่อการพัฒนาต่อไป โดยมีจุดมุ่งหมายเพื่อประโยชน์สุขแก่ประชาชน การเมืองเป็นสิ่งที่ช่วยให้คนในสังคมพ้นไปจากทุกข์ในระดับต่างๆ

2) หลักความเสมอภาคในพุทธศาสนาเถรวาท พบว่า พระพุทธศาสนาเถรวาทถือว่ามนุษย์ทุกคนมีความเสมอภาคกันใน 3 ด้านคือ 1) ด้านศักดิ์ศรีแห่งความเป็นมนุษย์ คือทุกคนมีความเท่าเทียมกันโดยกำเนิด มีศักยภาพและมีความสามารถที่จะฝึกฝนอบรมตนให้พัฒนาขึ้นได้เหมือนกัน 2) ด้านสิทธิพลเมือง คือทุกคนมีความเท่าเทียมกันในสิทธิและโอกาส มีอิสระในการตัดสินใจด้วยตนเองว่าจะยอมรับหรือปฏิเสธคำสอนของศาสนาหรือลัทธิต่าง ๆ และ 3) ความเสมอภาคทางเพศ คือเพศชายหรือหญิงมีศักยภาพสามารถประพฤติตนเป็นคนดีได้ด้วยกันทั้งนั้น

3) หลักภราดรภาพในพุทธศาสนาเถรวาท พบว่า การอยู่ร่วมกันในสังคมมนุษย์จำเป็นต้องมีคุณธรรมที่เป็นเครื่องยึดเหนี่ยวจิตใจของกันและกันไว้ โดยแสดงออกด้วยการมีความรัก การช่วยเหลือ ความสามัคคีกัน ซึ่งเกิดจากมุมมองที่ว่ามีมนุษย์มีแหล่งที่มาอันเดียวกัน ทุกคนล้วนเป็นเพื่อนเกิด แก่ เจ็บ ตาย ด้วยกันทั้งนั้นโดยอาศัยความรู้สึกรู้ว่าเราเป็นพวกเดียวกันนี้ จึงทำให้มนุษย์มีความเห็นใจกัน มีความเป็นมิตรกัน หรือให้การช่วยเหลือกันอันเป็นหลักคุณธรรมที่มีความสำคัญต่อการอยู่กันเป็นสังคม

2. แนวคิดสังคมนิยมของไกสอน พมวิหาน พบว่า มีแนวคิด ทฤษฎี หลักการ เมืองการปกครองสาธารณรัฐประชาธิปไตยประชาชนลาวใน 4 ด้าน ดังนี้

1) ปรัชญาการทำงาน ได้แก่ แนวคิด ทฤษฎี หลักการ วิธีการ และกระบวนการในการทำงานของไกสอน พมวิหาน 6 อย่าง คือ 1) อ่อนน้อมถ่อมตน คือเป็นผู้นำที่มีจิตใจอ่อนโยน มีเมตตาต่อมหาชนอยู่เสมอ 2) ผูกพันตนเองอยู่เสมอ คือเป็นผู้ที่มีฉันทะในการเรียนรู้อยู่ตลอดเวลา ไม่ว่าจะเป็นภาคทฤษฎีหรือภาคปฏิบัติ 3) อุทิศตนเพื่อส่วนรวม คือเป็นผู้นำที่มีความเสียสละเพื่อส่วนรวมเพื่อความร่มเย็นเป็นสุขของประชาชน 4) เป็นนักยุทธศาสตร์ คือเป็นผู้นำด้านความคิด และการกระทำ ทำงานอย่างมีแบบแผน ยืนหยัดในอุดมการณ์อย่างไม่หวั่นไหว 5) มีมนุษยสัมพันธ์ที่ดี คือเป็นผู้นำที่มีความอภัยไมตรี มีนิสัยโอบอ้อมอารีต่อคนรอบข้างอยู่เสมอ อยู่อย่างเรียบง่าย ไม่เหยียดหยาม และ 6) มีความรักในงาน คือรักในการทำงานทำอย่างไม่รู้จักเหน็ดเหนื่อย มีความขยันหมั่นเพียรอยู่เสมอ

2) การปกครอง ได้แก่ แนวคิด ทฤษฎี หลักการ กระบวนการปกครอง ที่มาจากประชาชน รัฐบาลเป็นเพียงผู้มาทำหน้าที่รับใช้ประชาชนในการแก้ไขปัญหาต่างๆ ที่เกิดขึ้นในสังคมเท่านั้น รัฐบาลเป็นเพียงผู้มาทำหน้าที่รักษาสีหิ และผลประโยชน์ของชาติ ดังนั้น จึงต้องปฏิบัติต่อคนภายในชาติอย่างเท่าเทียมกัน ไม่จำแนกเชื้อชาติชนเผ่า ภาษา ตลอดถึงศาสนาและวัฒนธรรม โดยรัฐมีหน้าที่หลักคือ ปกป้องสิทธิและผลประโยชน์อันชอบธรรมของประชาชน รักษาความสงบสุขของสังคม และพัฒนาสังคมให้ก้าวไปสู่ระบอบสังคมนิยม

3) ความเสมอภาค มี 2 ด้าน ได้แก่ 1) ด้านชนเผ่า คือการสร้างคามสำนึกในความเป็นชาติ สร้างแนวคิดเสมอภาคระหว่างเผ่า ปรับปรุงก่อนกำลังสามัคคีระหว่างเผ่าอยู่ในเครือญาติใหญ่แห่งชาตินาว ด้วยการปฏิบัติสิทธิเสมอภาคกันทุกด้านอย่างแท้จริง และ 2) ด้านเพศ ส่งเสริมให้ผู้หญิงมีฐานะบทบาทอันเหมาะสมของตนในสังคม และให้ได้เข้าร่วมในทุกการเคลื่อนไหวภารกิจชาติและสร้างชาติ ช่วยให้ผู้หญิงได้ศึกษา ยกระดับความรู้ ความสามารถให้สูงขึ้นในทุกด้าน ซึ่งจะเป็นวิธีการปลดปล่อยเพศหญิงอย่างแท้จริง

4) ภราดรภาพ ได้แก่ หลักการที่ทำให้ทุกคนเผ่ามีแนวคิดและอุดมการณ์ร่วมกัน ให้การเคารพกันในศักดิ์ศรี และคุณค่าของความเป็นมนุษย์ของกันและกัน ซึ่งไกสอนแสดงออกด้วยการมีมิตรไมตรี มีความเอื้อเฟื้อเห็นอกเห็นใจกัน เวลามีปัญหาที่ช่วยกันแก้ไข จนสามารถลดปัญหาความขัดแย้ง ทำให้ประชาชนมีความสามัคคีสามารถอยู่ร่วมกันอย่างสันติสุข

3. ปรัชญาการเมืองในพุทธศาสนาเถรวาทที่มีผลต่อแนวคิดสังคมนิยมของไกสอน พมวิหาน พบว่า ปรัชญาการเมืองในพุทธศาสนาเถรวาทที่มีผลต่อแนวคิดสังคมนิยมของไกสอน พมวิหาน 4 ด้าน ดังนี้

1) ด้านปรัชญาการทำงาน ได้แก่ แนวคิด ทฤษฎี หลักการ วิธีการ และกระบวนการในการทำงานของไกสอน พมวิหาน 6 ด้านคือ 1) การอ่อนน้อมถ่อมตน 2) การผูกพันตนเองอยู่เสมอ 3) การอุทิศตนเพื่อส่วนรวม 4)

การเป็นนักยุทธศาสตร์ 5) การมีมนุษยสัมพันธ์ที่ดี และ 6) มีการความรักในงาน ได้รับอิทธิพลมาจากหลักคำสอนทางพระพุทธศาสนาเถรวาท โดยเฉพาะหลักทศพิธราชธรรมอันเป็นคุณสมบัติของนักปกครอง

2) ด้านการปกครอง ได้แก่ แนวคิดการเมืองการปกครอง ที่ถือว่าอำนาจรัฐมาจากประชาชน รัฐบาลเป็นเพียงผู้มาทำหน้าที่รับใช้ประชาชนในการแก้ไขปัญหาต่างๆ ที่เกิดขึ้นในสังคมเท่านั้น เพื่อมาทำหน้าที่รักษาสีทธิและผลประโยชน์ของชาติ ดังนั้น รัฐจึงต้องปฏิบัติต่อทุกคนภายในชาติด้วยความเท่าเทียมกัน ซึ่งแนวคิดดังกล่าวสอดคล้องกับแนวคิดการเกิดขึ้นของปรัชญาการเมืองในพระพุทธศาสนาเถรวาทที่ถือว่าอำนาจรัฐมาจากการเลือกของประชาชนเพื่อมาทำหน้าที่แก้ไขปัญหาและพัฒนาสังคม โดยมีจุดมุ่งหมายคือเพื่อประโยชน์สุขของประชาชนนั่นเอง

3) ด้านความเสมอภาค เป็นแนวคิดที่มุ่งลดความเหลื่อมล้ำที่ดำรงอยู่ในสังคม และทำให้คนที่มีสถานะด้อยกว่าเท่าเทียมกันมากขึ้น มี 2 ด้านคือ 1) ด้านชนเผ่า ได้ออกนโยบายทำให้ทุกชนเผ่ามีสิทธิเสมอภาคกัน โดยชี้แจงว่าประชาชนทุกคนคือคนลาวโดยสิทธิและเสมอภาค ขณะเดียวกันก็ส่งเสริมให้บรรดาชนเผ่าต่างๆ มีการพัฒนาไปด้วยกัน 2) ด้านเพศ คือการส่งเสริมให้ผู้หญิงได้เข้าร่วมในทุกการเคลื่อนไหวภารกิจชาติและสร้างชาติ ช่วยให้ผู้หญิงได้ศึกษาเล่าเรียน ยกระดับความรู้ ความสามารถให้สูงขึ้นในทุกด้าน เพราะผู้หญิงก็มีศักยภาพที่จะพัฒนาตนเองให้สูงขึ้นได้เหมือนกับผู้ชาย

4) ด้านภราดรภาพ คือความรู้สึกเป็นมิตรภาพระหว่างเพื่อนมนุษย์ด้วยกัน ในบุคคลที่อยู่ร่วมองค์กรเดียวกัน มีความสัมพันธ์กันเช่นพี่ชายน้องชาย เป็นเรื่องเกี่ยวกับการปฏิบัติตนของบุคคลต่อบุคคลหรือต่อกลุ่มบุคคล ที่แสดงออกถึงความใกล้ชิดสนิทสนมและเกื้อหนุนกัน ไกสอนมองว่าการมีภราดรภาพจะเป็นปัจจัยที่สำคัญต่อการพัฒนาชาติและสังคมให้ก้าวไปสู่ความศิวิไลซ์ โดยมองว่าการทำงาน มนุษย์มิได้มีเพียงแรงจูงใจทางวัตถุเท่านั้น แต่มีแรงจูงใจในเชิงศีลธรรมด้วยคือการได้ร่วมมือช่วยกันทำงานจะทำให้มนุษย์สามารถพัฒนาความเห็นอกเห็นใจผู้อื่น ความเอื้ออาทร รวมทั้งความรักใคร่ชอบพระหว่างกันและกันขึ้นด้วย ดังนั้น เวลาทำงานท่านไกสอนจึงมีความเอื้อเฟื้อต่อพนักงาน และเพื่อนร่วมงานอยู่เสมอ

อภิปรายผล

การวิจัยเรื่อง ปรัชญาการเมืองในพุทธศาสนาเถรวาทที่มีผลต่อแนวคิดสังคมนิยมของไกสอน พมวิหาน ผู้วิจัยได้พบประเด็นที่น่าสนใจจากการวิเคราะห์ข้อมูลหลายประเด็น จึงนำประเด็นที่น่าสนใจเหล่านั้นมาเพื่อทำการอภิปรายผล ดังนี้

1) ปรัชญาการทำงาน เป็นหลักการที่ได้เรียนรู้จากประสบการณ์ตรง และจากตำราแล้วนำมาประยุกต์ใช้กับการทำงาน มี 6 อย่างคือ อ่อนน้อมถ่อมตน ฝึกฝนตนเองอยู่เสมอ อุทิศตนเพื่อส่วนรวม เป็นนักยุทธศาสตร์ มี

มนุษยสัมพันธ์ที่ดี และ มีความรักในงาน ซึ่งสอดคล้องกับ พระวอนชัย สีเวียงชัย (2562) ได้ทำวิจัยเรื่อง ปรัชญาในการดำเนินชีวิตของไกสอน พมวิหาน นอกจากคุณทาสการเมือง และศีลธรรมปฏิบัติแล้วยังมีคุณสมบัติด้านอื่นๆ อีก เช่น เป็นผู้นำที่ใฝ่รู้อยู่ตลอดเวลา อ่อนน้อมถ่อมตนและมีความเสียสละเพื่อส่วนรวม เป็นต้น

2) การเมืองการปกครอง เป็นแนวคิดที่ถือว่าอำนาจในการปกครองนั้นมาจากประชาชน ถึงแม้ว่ารัฐบาลจะเป็นผู้ใช้อำนาจนั้นก็ตาม แต่เจ้าของอำนาจที่แท้จริงคือประชาชน รัฐบาลเป็นเพียงผู้มาทำหน้าที่รับใช้ประชาชน ในการแก้ไขปัญหาต่างๆ ที่เกิดขึ้นในสังคมเท่านั้น ซึ่งสอดคล้องกับ สมสี จันตะพม (2014) ได้ศึกษาเรื่อง “บทบาทแนวคิดการเมืองของประธาน ไกสอน พมวิหาน ต่อการคุ้มครองรัฐ-คุ้มครองสังคมอยู่ สปป.ลาว” ผลการวิจัยพบว่าการคุ้มครองรัฐ-คุ้มครองสังคมมีสายพัวพันกันสนิทแน่น การคุ้มครองของรัฐเป็นปัญหาใจกลางของการคุ้มครองสังคม การคุ้มครองสังคมเป็นพื้นฐานของการคุ้มครองรัฐ ขนชั้นใดกุมอำนาจก็ต้องปฏิบัติบทบาทคุ้มครองรัฐ คุ้มครองสังคมไปนากัน เพราะกุมอำนาจแล้วต้องควบคุมบัญชาทั่วสังคมให้ไปตามมานะจิตของชนชั้นตน ดังนั้นการคุ้มครองรัฐก็เพียงแต่คุ้มครองการจัดตั้งของรัฐ แต่ต้องคุ้มครองบรรดาการจัดตั้งอื่นๆ ในสังคม เพื่อเอื้อให้สังคมมีความสงบ เพื่อจุดหมายประชาชนยังมี ประเทศชาติเข้มแข็ง ประชาธิปไตย ยุติธรรมสืบไป

3) ความเสมอภาค เป็นแนวคิดที่มุ่งลดความเหลื่อมล้ำที่ดำรงอยู่ในสังคม และทำให้คนที่มีสถานะด้อยกว่าเท่าเทียมกันมากขึ้น ไม่เลือกปฏิบัติระหว่างเพศหญิงกับเพศชาย การสร้างความสำนึกในความเป็นชาติ สร้างแนวคิดเสมอภาคระหว่างเผ่า ให้เป็นเป็นกลุ่มก้อนเดียวกัน ทางด้านแนวคิดและการกระทำ ซึ่งสอดคล้องกับ สุจิตา ตันเลิศ (2541) ได้ทำวิจัยเรื่อง “ไกสอน พมวิหาน กับพัฒนาการสังคมนิยมลาว ระหว่าง ค.ศ. 1975-1986” ผลวิจัยพบว่า ไกสอน พมวิหาน คือผู้นำหนึ่งที่มีส่วนร่วมในการกิจทุกขั้นตอนของการปฏิวัติลาว เป็นแบบอย่างของนักปฏิวัติที่ดีเด่นคือเป็นกองหน้าในทุกแนวรบด้านการเมือง เศรษฐกิจ สังคม และวัฒนธรรม ต่อภารกิจการสถาปนารัฐสังคมนิยมลาว มีบทบาทที่โดดเด่นเป็นพิเศษก็คือการประสานแนวความคิดที่มีอยู่อย่างหลากหลายในกลุ่มผู้นำปฏิวัติลาวให้เป็นเอกภาพภายใต้อุดมการณ์รักชาติ และสังคม การสถาปนารัฐสังคมนิยม เน้นไปที่การสร้างสามัคคีในหมู่ประชาชน ในการสร้างเอกภาพความปรองดองแห่งชาติและการรักษาความมั่นคงให้กับรัฐ

4) ภราดรภาพ เป็นวิธีการสร้างหลักการอยู่ร่วมกันแบบพี่น้อง ด้วยการเคารพศักดิ์ศรี และคุณค่าความเป็นมนุษย์ และมีอุดมการณ์ร่วมกันในการสร้างประเทศชาติให้เจริญก้าวหน้าซึ่งสอดคล้องกับ วอนชัย สีเวียงชัย (2562) ได้ทำวิจัยเรื่อง “ปรัชญาสังคมนิยมของท่านไกสอน พมวิหานในช่วงปี ค.ศ. 1975-1990” พบว่า ภราดรภาพในความหมายของท่านไกสอน มีลักษณะอยู่ 2 ลักษณะคือ 1) ใช้ในความหมายรักญาติพี่น้องร่วมชาติเดียวกัน เคารพและนับถือให้เกียรติต่อเพื่อนร่วมชาติทุกชนชั้น เป็นบุคคลที่อ่อนน้อมถ่อมตน เป็นคนมีน้ำใจเอื้อเฟื้อเผื่อแผ่ ยิ้มแย้มแจ่มใส วาจาอ่อนหวานสุภาพ แต่ก็เคร่งคัดเด็ดขาด ยอมรับคำตำหนิตติชมจากมหาชนโดยไม่มีอคติต่อผู้คน 2) ใช้ในความหมายกลุ่มสมาชิกพรรค บุคคลใดก็แล้วแต่หากได้เข้าเป็นสมาชิกพรรคแล้ว อยู่ในกลุ่มอันเดียวกันที่เป็นกองหน้าของชนชั้นกรรมาการเข้าร่วมอยู่ในขบวนการอันเดียวกัน ยึดถือแนวคิดอันเดียวกันมีอุดมการณ์เดียวกันคือสหาย

องค์ความรู้ที่ได้จากการวิจัย

แนวคิดสังคมนิยมไกสอน พมวิหาน เป็นแนวคิดที่ได้รับอิทธิพลมาจากพรรคคอมมิวนิสต์อินโดจีน โดยนำมาบูรณาการกับหลักคำสอนในพระพุทธศาสนา แล้วจึงสร้างแนวคิด ทฤษฎี ปรัชญาการเมืองการปกครองของลาว เป็นระบบการเมืองการปกครองแบบสาธารณรัฐประชาธิปไตยประชาชนลาว ที่เน้นความมีสิทธิ เสรีภาพ ความเสมอภาค และความเป็นภารดรภาพของประชาชน ทำให้ลาวมีเอกลักษณ์และอัตลักษณ์ของลาวเรื่อยมาจนถึงปัจจุบันนี้ ดังภาพ

ข้อเสนอแนะ

1. ข้อเสนอแนะเชิงวิชาการ

ผลจากการศึกษาเรื่องปรัชญาการเมืองในพุทธศาสนาเถรวาทที่มีผลต่อแนวคิดสังคมนิยมของไกสอน พมวิหาน ทำให้ทราบแนวคิดสังคมนิยมของไกสอนที่เป็นผลมาจากปรัชญาการเมืองในพุทธศาสนาเถรวาท ซึ่งจะ เป็นประโยชน์ต่อสังคมและประเทศชาติ โดยเฉพาะกลุ่มผู้นำในองค์กรต่างๆ ควรซึมซับเอาแนวคิด อุดมการณ์และ แนวทางในการปฏิบัติตนของไกสอน พมวิหาน ที่สะท้อนถึงความเป็นบุคคลที่มีความเสียสละ ความกล้าหาญ มีคุณ ทาสการเมือง ศีลธรรมปฏิบัติ และคุณธรรมด้านอื่นๆ เพื่อให้เกิดผลสัมฤทธิ์ในการปฏิบัติงาน การพัฒนาตนเอง ประเทศชาติ และพระพุทธศาสนาต่อไป

2. ข้อเสนอแนะในการทำวิจัยครั้งต่อไป

- 1) ควรมีการศึกษาแนวคิดการจัดการศึกษาของไกสอน พมวิหาน ที่มีผลต่อสังคมลาว
- 2) ควรมีการศึกษาพระพุทธศาสนากับสังคมนิยมใน สปป. ลาว
- 3) ควรมีการศึกษาบทบาทของพระพุทธศาสนาภายใต้อุดมการณ์สังคมนิยมในลาว

เอกสารอ้างอิง

- ดาณูภา ไชยพชรธรรม. (2537). *การเมืองการปกครองเรื่องี่ทุกคนต้องรู้*. กรุงเทพฯ: แพรธรรมสำนักพิมพ์,
- ไผท ภูธา (แปล). (2556). *ความเป็นมาของชนชาติลาว การตั้งถิ่นฐานและสถาปนาอาณาจักร เล่ม 1*. กรุงเทพฯ: สุขภาพใจ.
- พันธ์ทิพย์ อีระเนตร/สมชาย นิลอาธิ (แปล). (2555). *ประวัติศาสตร์เมืองพวน*. กรุงเทพฯ: เรือนแก้วการพิมพ์.
- มหาศีลา วีระวงส์. (2500). *พงสาวะดานลาว*. นครหลวงเวียงจันทน์: กระทรวงศึกษาธิการ. สปป.ลาว.
- พระวอนชัย จิตตวโร. (2562). *ปรัชญาสังคมนิยมของท่านไกสอน พมวิหานในช่วงปี ค.ศ. 1975-1990*. วารสาร *บัณฑิตศึกษามหาจุฬาลงกรณ์*, 6(4): 904-919.
- ดาณูภา ไชยพชรธรรม. (2537). *การเมืองการปกครองเรื่องี่ทุกคนต้องรู้*. กรุงเทพฯ: แพรธรรมสำนักพิมพ์,
- ไผท ภูธา (แปล). (2556). *ความเป็นมาของชนชาติลาว การตั้งถิ่นฐานและสถาปนาอาณาจักร เล่ม 1*. กรุงเทพฯ: สุขภาพใจ.
- พระวอนชัย จิตตวโร. (2562). *ปรัชญาสังคมนิยมของท่านไกสอน พมวิหานในช่วงปี ค.ศ. 1975-1990*. วารสาร *บัณฑิตศึกษามหาจุฬาลงกรณ์*, 6(4): 904-919.
- พันธ์ทิพย์ อีระเนตร/สมชาย นิลอาธิ (แปล). (2555). *ประวัติศาสตร์เมืองพวน*. กรุงเทพฯ: เรือนแก้วการพิมพ์.
- มหาศีลา วีระวงส์. (2500). *พงสาวะดานลาว*. นครหลวงเวียงจันทน์: กระทรวงศึกษาธิการ. สปป.ลาว.
- สมลี จันตะพม (2014). *บทบาทแนวความคิดการเมืองของปะทานไกสอน พมวิหานต่อการคุ้มครองรัฐ-คุ้มครองสังคมอยู่ สปป.ลาว*. วิทยานิพนธ์มหาบัณฑิต สาขาวิชาการเมืองวิทยา. สถาบันการเมืองและการปกครองแห่งชาติ. สปป.ลาว.
- สุธิดา ตันเลิศ. (2541). *ไกสอน พมวิหาน กับพัฒนาการสังคมนิยมลาว ระหว่าง ค.ศ. 1975-1986*. วิทยานิพนธ์ *อักษรศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชาประวัติศาสตร์เอเชียตะวันออกเฉียงใต้*. บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัย ศิลปากร.